

Presentatie voor Cantarella: Edward Elgar

16 februari 2021 – Patty Adelaar

Edward Elgar: velen van jullie zullen hem nog kennen van zijn Sanctus en Benedictus dat we in 2019 met Cantarella hebben gezongen op het Engelse Concert.

Edward William Elgar (1857-1934)

- 1857 Geboren in Broadheath (VK)
- 1889 Getrouwd met Caroline Alice Roberts
- 1904 Geridderd op Buckingham Palace
- 1934 Overleden in Worcestershire

Edward Elgar - presentatie voor Cantarella

Edward William Elgar, een Britse componist, werd geboren in 1857 en stierf in 1934. Zijn vader was pianostemmer en in het gezin werd veel gemusiceerd. Hij was grotendeels autodidact en had eigenlijk niet veel op met Engelse componisten. Hij werd sterker beïnvloed door continentale componisten, zoals Dvorák en Brahms, en door negentiende-eeuwse Franse componisten zoals Berlioz, Massenet, Saint-Saëns en Delibes.

Hij voelde zich een beetje een buitenstaander, niet alleen muzikaal, maar ook sociaal. In muziekkringen

domineerden in Engeland componisten die ervoor hadden doorgeleerd en sociaal gezien was hij in de Engelse klassenmaatschappij van een vrij lage afkomst, waarvan hij zich sterk bewust was. Bovendien was hij Rooms-Katholiek, wat in sommige kringen ook niet goed viel.

Hij trouwde met Caroline Alice Roberts, en haar familie uit een hogere klasse verafschuwde het idee dat ze met een toen nog betrekkelijk onbekende componist zou trouwen, die bovendien acht jaar jonger was en rooms-katholiek. Ze werd ontferd. Maar hij had steeds meer succes als componist en werd ook maatschappelijk steeds meer gewaardeerd. In 1904 werd hij daarvoor zelfs geridderd.

Edward Elgar – hobby's

Edward Elgar - presentatie voor Cantarella

Desondanks voelde hij zich vooral thuis op het platteland en hij had naast de muziek nog allerlei hobby's.

Golven, fietsen (dochter Carice op de achtergrond), scheikundepróefjes (hij had een eigen laboratoriumpje), en tekenen – vooral cartoons, zoals deze tekening van koningin Victoria. En hij hield van woordgrapjes en raadsels.

Toch kreeg hij als componist al betrekkelijk snel erkenning. Hij had al op jonge leeftijd viool, altviool en orgel leren bespelen en ontwikkelde zich tot

concertmeester, arrangeur, muziekdocent en dirigent. En componist, natuurlijk. Voor ons is hij natuurlijk vooral in die hoedanigheid bekend geworden.

Edward Elgar – componist

Veel geschreven, voor uiteenlopende bezettingen

4 werken in klassieke Top 400 van 2020:

- Enigma Variations (orkest; 1898-1899)
- Celloconcert (cello en orkest; 1919)
- Salut d'Amour (viool en piano; 1899)
- Pomp and Circumstance Marches (orkest; 1901-1930)

oratoria, zoals

- The Dream of Gerontius (1900)
- The Apostles (1903)

en veel vierstemmige koorliederen

Enigma variaties – Nimrod
1997 - fragment
Daniel Barenboim
Chicago Symphony Orchestra

Salut d'Amour
2007 - fragment
Itzhak Perlman – viool
Rohan de Silva - piano

Edward Elgar - presentatie voor Cantarella

Elgar heeft heel veel geschreven, voor koor, zowel a capella, als met piano- of orkestbegeleiding, voor orkest, al dan niet met solo-instrumenten, en ook kamermuziek in uiteenlopende bezettingen.

In de klassieke top 400 van 2020 van Radio4 staat hij met vier werken.

Het hoogst staan de Enigma Variaties, op de 16^e plaats. In de *Enigma Variaties* (1899) heeft Elgar een aantal variaties op een oorspronkelijk thema gemaakt, elke variatie gebaseerd op een van zijn

vrienden. De bekendste is 'Nimrod', waarin hij August Jaeger, zijn uitgever afbeeldt. Nimrod is een bijbelse figuur 'een geweldig jager, door niemand overtroffen'. Ik laat een kort fragment horen, Chicago Symphony Orchestre olv Daniel Barenboim, opname uit 1997.

<https://www.youtube.com/watch?v=sUgoBb8m1eE>

Op 67 in die top 400 staat Elgars Celloconcert uit 1919 en op 274 *Salut d'Amour* uit 1899) opgedragen aan zijn pas geboren dochtertje Carice. Haar naam is samengesteld uit de voornamen van haar moeder, Caroline Alice; een van die woordspelletjes waar Elgar van hield. *Salut d'Amour* is een werk voor viool en piano. Hier een wederom kort fragment, met Itzhak Perlman op viool en Rohan da Silva op piano. Deze opname is uit 2007.

<https://www.youtube.com/watch?v=E61hcSbUVsM>

En het vierde werk in de top400, op 310, zijn de *Pomp and Circumstance Marches* (1901-1930), waarvan met name de eerste bekend is omdat die jaarlijks bij de Last Night of the Proms wordt uitgevoerd. Andere min of meer bekende werken van Elgar zijn De serenade voor strijkers (1892), de oratoria *The Dream of Gerontius* (1899-1900) en *The Apostles* (1902-1903). En heel veel vierstemmige koorwerken, waarvan wij er nu een onderhanden hebben.

Edward Elgar – The Dance

From the Bavarian Highlands
6 koorliederen
op teksten van C. Alice Elgar
Op.27

Oberstdorf - Beieren

Edward Elgar - presentatie voor Cantarella

The Dance, het vrolijke lied dat we nu aan het instuderen zijn, is een van de 6 koorliederen die de titel *From the Bavarian Highlands*, uit het Beierse hoogland hebben meegekregen. Eind negentiende eeuw brachten de Elgars een aantal keer hun vakantie door in Zuid Beieren, onder meer in Oberstdorf en Garmisch. Overdag wandelden ze en genoten van het uitzicht. 's Avonds zaten ze in het plaatselijke hotelletje met een drankje te kijken naar optredens van

volksdansen uit de regio.

Alice Elgar, die schrijfster was, had zes gedichten geschreven in de stijl van die Beierse volksliedjes. Toen ze in 1894 thuis waren gekomen van zo'n vakantie begon Edward ze op muziek te zetten. En in april 1895 had hij de versie met pianobegeleiding af. Later schreef hij ook een versie met orkestbegeleiding, en van enkele, onder meer *The Dance*, maakte hij een orkestversie.

Edward Elgar – componist en dirigent

Pomp and Circumstance March I
-fragment-

London Symphony Orchestra
Olv Sir Edward Elgar
1931

Edward Elgar - presentatie voor Cantarella

Elgar is waarschijnlijk het bekendste van een deel uit de eerste van zijn vijf *Pomp and Circumstance Marches* waarmee de 'Last Night of the Proms' traditioneel wordt afgesloten. Het thema uit het trio-deel daarin gebruikte hij in 1902 voor zijn *Coronation Ode* ter gelegenheid van de kroning van Edward VII, met een tekst geschreven door A.C. Benson. Dat werd het beroemde *Land of Hope and Glory*. Ik sluit de presentatie af met een deel uit de eerste *Pomp and Circumstance March*,

Land of Hope and Glory dus, maar niet gezongen. Gedirigeerd door Edward Elgar zelf, op 12 november 1931.

<https://www.youtube.com/watch?v=UrzApHZUUF0>

Dank voor jullie aandacht.